

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Masa' be-'erets ha-qedem

Deinard, Ephraim

Presburg, 643 [1882/1883]

ירעפיצ

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11815)

בכל רגע על הרי הלבנון ועל מגדלי העיר ומקדשיה. כי הפצתי להשביע את עיני מן המראה הנחמד והיקר לי בתבל, מדעתי כי לא במהרה יביאני המקרה עוד הפעם הנה. ולוא נתקתי מחיק אם רחמניה או מזרועות רעה אהובה ללכת בדרך החוקה כי עתה לא קשתה פרידתי ממחמדי נפשי אלה כברגע עזבי מכל וכל את העיר הזאת. אבל עלי היה למהר אל האניה אשר ראיתי עשנה עולה השמימה. אות הוא כי בעוד רגעים אחדים תשים בים דרך. בבואנו אל האניה החלה השמש לערוב ותשלח קויה האחרונים על ראשי הר הלבנון אשר התראה לעיני בפעם הזאת כמקדש אל אלים אשר גגו וכפתו מצופים זהב טהור ויזהירו מנגד כעין החשמל. כל חושי בי ורגשותי משכו את עיני רק להביט אל המראה הנחמד הזה, וגם אחרי אשר עזבה האניה את החוף ללכת לדרכה לא גרעתי את עיני מן העיר והרריה מסביב עד אשר נעלמו מעיני כאשר פרש הלילה את כנפיו השחורות על כל היקום. מימי עוד לא הרגשתי כאב אנוש בלבי למראה חשכת הלילה ורעתו כבפעם הזאת. ולוא דרש איש ממני לתת לו שנה משנותי רק למען יאריך לי היום הזה עוד איזה שעות כי עתה נתתי לו בכל לבי ובכאב נעכר בלבי נאלצתי לשבת על מקומי ולא הרגשתי מאומה מכל הנעשה סביבותי, והייתי בעיני כאיש שב משדה הקברים אחרי קברו את מחמדי נפשו אשר לא ישוב לראותם עוד עד עולם. כל הלילה לא ידעתי שלו בנפשי ורגשותי לא נתנו דמי לי עד בואנו ביום המחרת למריפולי.

במריפולי עמדה האניה רק מעט, ועל כן לא הספיקה לי העת לבוא אל העיר לראותה ולהתבונן על חיי אחינו. ובכן נסענו הלאה עד בואנו אל האי ציפערין במשך שני ימים ושנים לילות.

ציפערין

(קיברום בשפת ההמון וכן בשפת תוגרמה.)

האי הנחמד והיקר הזה העומד תחת ממשלת בריטניא משנת 1878 משך עליו את עיני ולבי ביחוד. לעיני התיצבה העת אשר אחד מבני עמנו משל על האי הזה. ובני ישראל ישבו עליו איש תחת גפנו ותאנתו. דון יוסף הנשיא די מיקעץ או דוכס נאקסאם היה האיש המאשר אשר מצא חן בעיני הסולטאן סעלים. והוא נתן לו את האי הזה לאחות עולם. רוב תושבי האי הנם יונים. עד היום עמד האי בשפל המדרגה. דרכי המסחור נשמו, ותושביו היונים לא התאמצו להרימו משפל עמדתו. מאחינו בני ישראל לא נמצא אף אחד בכל האי עד אשר באו הבריטנים להאחו בו. ועתה יושבות בו כמאה משפחות.

גודל האי הוא שתי מאות וחמשים פרסאות כרובעות עם יותר ממאה אלף תושבים. תבנית האי הוא שלש קצות. ועליו ישתרעו שלשלת הרים מוריקי אש. רובם מעלפים בעצי פרי יקרים עם כל תנובות ארצות הקדם.

ביחוד יהלל היון הטוב אשר יוציאו תושביה לרוב. מנגד להאי על חף
אזיא עומדת העיר אנטאקיא (אנטיוכא), הלאה בקצה לשון-ים סכאנדערום
עומדת העיר אדאנא קצה גבול ארם נהרים. ולא רחוקה משם העיר אלעפפא
(היא ארם צובה).

האי ציפערין (אשר לפי דעת החכם געזעניוס הוא האי קתיס. וכן
דעת הרשב"ם בראשית י' ה') נזכר בקורות דברי הימים לבני ישראל בימי
העריץ הנורא טראיאנוס אשר מרדו בו היהודים ויתנפלו על האי הזה ויעשוהו
תל שוממה. על האי הזה ישבו אדירי חכמי יון זאלאן וצענא בימי קדם. ולרגלי
החור וההרד אשר אצל הטבע על האי הזה הושיבה המיטהאלאניע את
האלילה ווענוס על המקום הזה.

בדברי אודות האי הזה עלי להעיר און אחינו. כי לא טוב יעצו בעלי
טובותינו להושיב את אחינו הגולים על האי ציפערין. ראשונה יען אויר
המקום איננו טוב לכריאות האדם. וקרחת נוראה שוררת בכל רחבי האי.
והעולה על כלם כי עלינו להתרחק מן היונים ככל אשר תמצא ידנו. וביחוד
בכל מקום אשר המה הרבים. אחינו בני ישראל בקאנסטאנטינאפעל וסמירנא,
בקרים ורוסיא החדשה היודעים את היונים. המה יבינו את דברי. אין עם
בתבל אשר ישאף לדמי יהודי כהיוני, כל הון לא יקר בעיניהם אם רק
תמצא ידם לעשות בנו כלה. ואת אשר ישיבי בני ישראל כעת כארבעה
אלף איש בארץ יון שלוים ושקטים עלינו, להודות רק למלכם הישר באדם
געארג הראשון יריה. ובכל זאת לא לפעמים רחוקות יקרה גם היום כי
יתנפלו על היהודים להרוג ולאבד. כתבי העתים אשר להיונים בבירת תוגרכה
מלאים יום יום מרורות על היהודים. ובכל אשר יפנו ירשיעו כי על בן
עלינו לברוח מהם כמפני הארי.

בירת האי היא העיר לעווקעשא. ובה בעשרים אלף איש. כמעט כלם
יונים. ובה פושב ראש כהני דתם.

בעשר שעות עמדה האניה על חף האי, ואחרי כן שמנו לדרך פעמינו,
ונעבור על פני פאפאס אשר שם ההר אלימפוס אשר עליו נבנה היכל לכבוד
ווענוס רבת החן. הלילה היה ליל בהיר, ורקיע השמים המתוח על ראשו
זרוע באלפי מנורות זהב אשר התנוצצו כספירים. האויר חם ונעים מאד
ואתענג על זכרונות קדומים עד חצי הלילה. ובבקר השכם בשעה השביעית
כבר עמדה אניתנו על חף אי ראדאס.

ראדאס

חאי הזה הוא אחד האיים היותר נכבדים בים האיים (ארכיפלגאג).
נרלו ל"א פרסאות מרובעות. רוב יושביו המה יונים, והנשארים המה ישמעאלים
ויהודים. ומספר כלם, כארבעים אלף איש. אויר המקום טוב מאד. האדמה
שכנה ופורה מאד פאין כמוה בכל איי הים הזה. העיר הראשונה ובירת